

เทศน์เช้า วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

โบราณว่า “ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน” กาลเวลาพิสูจน์คนนะ คนเราอยู่ด้วยกันนานๆ จะเห็น พระเณรอยู่ด้วยกันนะ จะมีธรรมหรือไม่มีธรรมต้องอยู่ด้วยกันนานๆ อยู่ด้วยกันนานๆ เห็นมีศีลมีธรรมหรือเปล่า ศีล ความเป็นปกติของใจ ถ้าอยู่ด้วยกันมันจะเห็นหมดเลย ธรรมเวลาพูดออกมานี้ ถ้ามีธรรมขึ้นมาเป็นการสื่อออกมาจากหัวใจ ธรรมคือความรู้ของใจ ใจนี้รับรู้สิ่งต่างๆ เลย

ระยะทางพิสูจน์ม้า เห็นไหม ม้าวิ่งไปขนาดไหนมันจะวิ่งไปได้ กาลเวลาพิสูจน์คน พิสูจน์คนนะ กาลเวลาพิสูจน์เรา แต่เราไม่เข้าใจเรื่องกาลเวลาพิสูจน์เรา เพราะเราเวียนตายเวียนเกิดใน วัฏวน แม้แต่ชีวิตเรา เห็นไหม แม้ชีวิตหนึ่ง เวลาพิสูจน์เราว่าเราจะไปถึงที่สุดของชีวิตได้หรือไม่ได้นั้นเป็นชีวิตเรา แต่ชีวิตของเรามันเวียนตายเวียนเกิดมา พิสูจน์แล้วพิสูจน์เล่า พิสูจน์ขนาดไหนเราก็กไม่เข้าใจถ้าเราไม่เจอธรรม

เราเจอธรรมคือว่าเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ต้องสร้างสมบารมีมากมายมหาศาลกว่าจะขุดคุ้ยหาสิ่งนี้เจอ มันลึกแสนลึก ลึกเพราะมันไม่มีมาตรวัด มาตรสิ่งใดก็วัดสิ่งนั้นไม่ได้เลย ลึก ความลึกของใจ ความรู้ลึกของใจที่ส่วนลึกไม่มีมาตรใดๆ ที่จะไปวัดได้

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสามารถขุดค้นเข้าไปจนถึงที่สุดของใจได้ เห็นไหม พิสูจน์ใจกันว่าใจนี้ บุพเพนิวาสานุสติญาณ สวโปจิตตชาติไม่มีที่สิ้นสุด พิสูจน์มาแล้วก็ภพก็ชาติ พิสูจน์มา สร้างสมบุญญาธิการมา ปรารธนาพุทธานุภาพมา สร้างสมมา พิสูจน์มาขนาดนั้น แต่เราจะพิสูจน์เรา เรามีมาตรวัด ถ้าเรามีมาตรวัด เราพิสูจน์ของเราได้ว่ากาลระยะเวลาพิสูจน์ขนาดไหนว่าความสำเร็จของเราจะเป็นผลของเราหรือไม่เป็นผลของเรา

ความสำเร็จขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ๖ ปี ความสำเร็จของพระโมคคัลลานะ ๗ วัน เวลาบวชแล้ว ๗ วัน ก่อนใช้ชีวิตฆราวาสนั้นส่วนหนึ่ง แต่ออกมาอีก ๗ วัน พระสารีบุตรนั้น ๑๔ วัน พระจกขุบาล เห็นไหม พิสูจน์จนถึงกลางของชีวิต จนต้องสละถึงกับตาบอดไป สละตาบอดไปนะ พิสูจน์นะ พิสูจน์ใจใจ

ถ้าพิสูจน์ใจได้ มีมาตรวัดได้ วัดใจได้ สิ้นสุดกระบวนการของใจ ใจที่มันจะโน้มเอียงไปทางบวกและทางลบ ทางดีและทางชั่ว มันจะไม่โน้มเอียงไปทางนั้นเลยเพราะเราพิสูจน์ของเราแล้ว เราจึงออกมา เราเอามาตรวัดด้วยความเป็นจริง

โลกนี้เป็นไปตามประสาโลก ความพอใจและไม่พอใจอยู่ที่ใจของเรา ถ้าคนรักคนพอใจ โลกนั้นก็มีความสุขของเขา เป็นความดีของเขา ถ้าเขาขัดใจ เขาไม่พอใจ โลกนั้นก็ขัดหูขัดตาเขา เช่น! เช่นเราทำคุณงามความดี เขาก็แปลกใจว่าเราทำคุณงามความดี ไม่เหนียวเปล่าหรือ? เขาอยู่ของเขาสุขสบายของเขา เขาไม่ต้องทำคุณงามความดี เขาใช้ชีวิตของเขาได้ แล้วเขาประสบความสำเร็จของชีวิตของเขาด้วย

ประสบความสำเร็จชีวิตของเขามันอยู่ที่บุญกุศล กรรมเก่า-กรรมใหม่ ถ้ากรรมเก่ามี บุญกุศลมันส่งเสริมมา มันก็ถึงส่วนหนึ่ง

คนเรา เห็นไหม เป็นดาวรุ่งเลย พุ่งขึ้นฟ้าเลย แล้วตกกลางคันก็มี ถึงที่สุดก็มี มันเป็นเพราะอะไร? เพราะตัดรอนใจ กรรมมันตัดรอนได้ กรรมเก่า-กรรมใหม่มา สร้างสมไม่ถึงที่สุด ถ้าเราสร้างถึงที่สุด เห็นไหม เราถึงที่สุด

เหมือนกับการภาวนา เห็นไหม พระเวททัตถาภานาขึ้นมาจนถึงกับเหาะเหินเดินฟ้าได้ เป็นผู้มีฤทธิ์มากนะ แต่เพราะติดในความเห็นของตัวเองว่าสิ่งนั้นเป็นฤทธิ์ เข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์ เห็นไหม ขึ้นไปถึงความเห็นของตัวเองครั้งเดียว แล้วทำไม่ถึงที่สุด ความเห็นพลิกแพลงกลับไปเพื่อจะแยกทำลายสงฆ์ เห็นไหม เพื่อแยกสงฆ์ เพื่อจะปกครองสงฆ์ เพราะกิเลสตัณหาความทะยานอยากของใจนั้นเป็นไป

กาลเวลาพิสูจน์ใจ ใจนั้นไปได้ครึ่งทางแล้วทำไมถึงประโยชน์ของเรา เป็นเรื่องโลกียะเหาะได้ ทำให้เกิดมีฤทธิ์ต่างๆ แสดงฤทธิ์เดชได้ นั่นเป็นโลกียะ ความเห็นของโลกเขา เราต้อง

ความเห็นของโลก การพิสูจน์ใจ ใจต้องพิสูจน์สิ่งนี้เข้ามาให้ถึงความเป็นไปของเรา เราจะพิสูจน์ด้วยบุญกุศล เห็นไหม

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องมีการดับไปเป็นธรรมดา”

ความเห็นของเรา หน้าทีการงานของเรา การประสบความสำเร็จในชีวิตของเรา มันลุ่มๆ ดอนๆ เพราะคนเราต้องมีทำความดีด้วย ทำความชั่วด้วยมาเหมือนกัน แต่คนทำดีมีที่สุด เห็นไหม พระสิวลินะ มีบุญมหาศาล ไปไหนก็มีแต่ลากสักการะมหาศาล เพราะอะไร? เพราะได้ทำไว้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากว่าจะตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ทำไว้มหาศาล ย้อนกลับไปอดีตชาติตั้งแต่เป็นพระเวสสันดร สละหมดทุกอย่าง เห็นไหม การให้ทานของพระโพธิสัตว์เพื่อจะถึงที่สุดโมกขธรรมแล้วต้องสละออกทุกอย่าง สละไปสภาวะแบบนั้น แล้วค่อยเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะขึ้นมาสำเร็จเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องแสวงหาอย่างนั้น

ทานที่ได้สละไว้ สิ่งที่เขาได้สละไว้ เขาได้ทำไว้ สิ่งที่ยังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำไว้แล้วจะเป็นผลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นไป แล้วเราเป็นสาวก เราเป็นสาวกผู้ได้ยินได้ฟัง เรามีเครื่องมาตรวัด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีมาตรวัดใจของเราได้ เรามีสิ่งที่วัดใจของเราได้ แล้วเราทำไหมไม่ใช้สิ่งนั้น

เราไม่ใช้สิ่งนั้น สิ่งนั้นก็ไม่ใช่ประโยชน์กับเราเลย เรื่องโรค เห็นไหม ถ้าคนไม่เป็นไข้ไม่เป็นโรคจะไม่เห็นคุณค่าของโรงพยาบาล ไม่เห็นคุณค่าของหมอ ไม่เห็นคุณค่าของยา แต่ถ้าใครเป็นโรค เห็นไหม แล้วใครจะยอมรับว่าตัวเองเป็นโรค

ถ้าตัวเองเป็นโรค คนเราพิสูจน์ได้ ว่าเจ็บไข้ได้ป่วยนะเป็นโรค แต่ความทุกข์ของใจก็เป็นโรคชนิดหนึ่ง เห็นไหม ทุกข์ของใจถ้าใจนี้เป็นทุกข์ โรคอันนี้เสียดแทงในหัวใจ แล้วยากี่มีอยู่ คือมาตรวัดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่ ถ้าเราเทียบเคียงกับสิ่งนั้น เราใช้ชีวิตกับสิ่งนั้น เราจะเป็นประโยชน์กับเรา

นี่ถึงว่าโอกาสใด ดวงตาของคน ใจของคน ปัญญาของคนหยาบละเอียดต่างกัน ความหยาบของโลกเขาก็แสวงหาแต่เรื่องของโลกเขา เหนื่อย ทุกข์แสนทุกข์ แล้วประสบความสำเร็จมากก็น้อยเหมือนกัน

การเลี้ยงฉลอง เห็นไหม “ในสโมสรสันนิบาตนั้นทุกคนตั้งใจว่าแห่ว” การแสวงหามา การประสบความสำเร็จทางโลกมาทุกคนตั้งใจว่าแห่ว ว่าสิ้นถึงกระบวนการการเลี้ยงแล้วทุกคนต้องพลัดพรากจากกันไป สิ่งที่ต้องพลัดพรากจากกันไป ใจก็ไม่มีจุดยืนเพราะอะไร? เพราะมาตรวัดอันนี้ไม่ได้วัดในหัวใจของตัว ไม่ได้คำนวณใจของตัวว่ามันกว้างแคบขนาดไหน

สิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ในความกว้างแคบ ในเหลือบในมุมมืดของหัวใจนะ ความคิดของเรา ความเห็นของเรา อวิชชาเป็นอยู่ขนาดไหน ถ้าเราย้อนกลับเข้ามา ย้อนกลับเข้ามาจากภายใน นี่พิสูจน์ใจพิสูจน์อย่างนี้

ถ้าพิสูจน์อย่างนี้ คนนั้นมีความละเอียดอ่อนขึ้นมา แต่โลกเขามองว่าเป็นคนเห็นแก่ตัว โลกเขามองว่าเป็นการไม่ช่วยสังคมโลก แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมาองค์หนึ่ง ความสุขของโลก ขณะตอนนี้ประเสริฐที่สุด ขณะโลกสงสารขนาดไหนก็แล้วแต่ มีเวรมีกรรมต่อไปตลอดเวลา

แต่การขณะนั้นขึ้นมา ความสุขมันเกิดขึ้นมาที่ใจ มาตรวัดใจของตัวเองจบสิ้น ระยะเวลาพิสูจน์แล้ว จะไม่มีการสืบทอดไปอีก แต่เราปลุชนเราต้องสืบทอดไป ระยะเวลาไม่มีต้นไม่มีปลาย การสืบทอด การเกิดไปก็ไม่มีปลาย จะต้องไปตลอดไปถ้ายังมียางเหนียวอยู่ ยังมีอวิชชาอยู่ในหัวใจ ยังจะต้องตลอดไป จะเวลาอันไหนจะมาวัดเรา

เราเกิดมาเราก็ภพชาติใหม่ เราก็ว่าอันนี้เวลานี้เวลาของเรา พิสูจน์เราๆ พิสูจน์ในชาติหนึ่งๆ เท่านั้น แต่ในวิถวนพิสูจน์มาไม่รู้ก็ภพก็ชาติ ในการสะสมมาของใจ จริตนิสัยของใจจะสะสมมาต่างกัน คุณงามความดีในใจ อกุศลในใจของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ความพึงใจออกมามันจะพิสูจน์ตลอดไป ก็ต้องเวียนตายเวียนเกิด ต้องพิสูจน์กันไปตลอดไป

ระยะทางจะพิสูจน์ในวิถุจะไปเรื่อยๆ ไม่มีทางที่สิ้นสุด แต่ระยะทางที่พิสูจน์มาถึงปัจจุบันนี้ ปัจจุบันธรรม แล้วถ้าเรามีหลักเกณฑ์ของใจ ใจเรายึดมั่น เราเชื่อมั่นของเรา เราพิจารณาของเรา แล้วเราทำของเราได้ มันต้องมีอุปสรรค

คนทำคุณงามความดี การก่อสร้างสิ่งต่างๆ ต้องมีอุปสรรคทั้งหมด แล้วนี่การก่อสร้างเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม โลกนี้ก่อสร้างขึ้นมา ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ขึ้นมาเป็นวัตถุขึ้นมา ชมเชยกันมาก ใคร

เป็นคนคิด? ใครเป็นคนริเริ่ม? ใครเป็นคนบริหาร? ใครเป็นคนจัดการ? เขาก็เป็นสังคมช่วยเหลือ
เกื้อกูลกันจนกว่าจะสำเร็จเป็นโครงการๆ ไป

แต่ในการขณะตนนะ ต้องคนเดียว ต้องออกธุดงค์ ต้องเข้าป่า ต้องหาที่วิเวก ต้องพยายามทำ
ใจของตัวเอง คนเป็นที่พึ่งแห่งตน ไม่มีใครสามารถช่วยเหลือเราได้เลย กิเลสในหัวใจของเราเวลา
ทุกข์ร้อนขึ้นมา มันเสียดแทงในหัวใจของเรา หน้าตาย้มแย้มแจ่มใส เรามีความสุขแต่ซ่อนปิดเร้น
ลับความทุกข์ไว้ในหัวใจ แล้วไม่กล้าบอกใครนะ สบายดีหรือ? สบายดีๆ ทุกข์อยู่ในใจก็ต้อง
สบายดี สบายดีไปก่อนเพราะสังคมเป็นแบบนั้น โลกต้องเสมอกัน ต้องทัดเทียมกัน เราจะบอกเป็น
ความทุกข์ของเราไม่ได้

แต่ในหัวใจว่าเหว ในหัวใจเศร้าหมอง สิ่งที่มีความเศร้าหมองอันนี้มันแก้ไขได้ ถ้าเราเริ่ม
สนใจเข้ามาจะแก้ไข ถ้าเราไม่เริ่มสนใจจะแก้ไข เวลาข้างหน้ายังอีกยาวไกลจะพิสูจน์สิ่งนี้ไป
ตลอด แล้วเราจะต้องหมุนไป เราจะต้องพิสูจน์กันไปตลอดไป แล้วพิสูจน์มาแล้วจะจับสิ่งใดไม่ได้
เลย คนมีมือเปล่า จับสิ่งใดไม่ได้

คนมือเปล่า มือเปล่าเพราะไม่ได้สิ่งที่ติดมือไปนะ แต่ถ้าคนมือเปล่าขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม พระอานนท์บอกว่า “เวลาพระพุทธเจ้าตายไปแล้ว จะทำสิ่งใดต่อไป?
จะปกครองอย่างไร?”

“อานนท์ ไม่มีกำมือในเรานะ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนทั้งหมด บอกถึงที่สุดของการที่ในหัวใจนี้ปลด
เปลื้องออกไปจากใจ จะไม่มีความลับเร้น ไม่มีวิชาการพิเศษสำหรับใคร ไม่มี พระสารีบุตรสิ้น
กิเลสก็สิ้นกิเลสเหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เป็นสาวกะ เป็นสาวก บารมีต่างกัน
แต่ความสะอาดเสมอกัน เห็นไหม ไม่มีความลึกลับของใจ จะไม่มีความลึกลับ

พระอรหันต์สมัยปัจจุบันนี้ สมัยต่อไปก็ต้องมีความเห็นเหมือนกัน ต้องชำระกิเลส
เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ร้อยยี่ ๔ เหมือนกัน ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค
เหมือนกัน ทุกองค์จะตรัสรู้เหมือนกัน

แต่เราเข้าใจกันว่าเราประพฤติปฏิบัตินี้เป็นปัจจุบัน เราเสี่ยงไม่ได้ เราไม่มีเวลา เราไม่มี
ความตั้งใจขึ้นมา เราก็อำเหวอเวลาไป รอเวลาพบพระศรีอริย์ข้างหน้า รอเวลาไปข้างหน้า เห็นไหม
มันผัดวันประกันพรุ่ง

สิ่งที่ผัดวันประกันพรุ่ง ระยะเวลาพิสูจน์เรา เราพิสูจน์เราด้วยกิเลสมันปิดบังใจ กิเลสมัน
เคลื่อนไป มันบิดเบือนไป บิดเบือนให้เราหวังข้างหน้าๆ โลกนี้หวังแล้วเป็นความทุกข์ตลอดไป
เพราะไม่มีความสมหวัง

แต่หวังแล้วพิสูจน์กัน เห็นไหม มาตรฐานในหัวใจ คือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าวัดขึ้นมา แล้วพิสูจน์กันเดี๋ยวนี้ พิสูจน์กันในปัจจุบันนี้ แล้วทำของเราขึ้นมา ทุกข์ยากขนาด
ไหน ทุกข์เพื่อจะพ้นจากทุกข์ โลกนี้ก็ทุกข์เหมือนกัน ปฏิบัติก็ทุกข์เหมือนกัน แต่ทุกข์คนละอย่าง
ทุกข์อันหนึ่งสะสมไปเพื่อจะแสวงหาต่อไปข้างหน้า ทุกข์อันหนึ่งเพื่อจะลบล้างกัน ลบล้างจนถึง
ที่สุด ลบล้างจนใจนี้สะอาดบริสุทธิ์

ระยะทางพิสูจน์คนพิสูจน์อย่างนี้ พิสูจน์ถึงที่สุด พิสูจน์แบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า ๖ ปี พิสูจน์แบบพระยสะ เห็นไหม ฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์คืนเดียวนะ เทศน์
ตอนหัวค่ำเป็นพระโศดบันขึ้นมา เห็นไหม แล้วบังไว้ พ่อตามมาหา เทศน์โปรดพ่อด้วย ยสะ
สำเร็จไป จนคืนนั้นสำเร็จไป

พิสูจน์กันด้วยชั่วเวลาคืนเดียว สามารถพิสูจน์ใจจากสกลปรกโสมม จน เห็นไหม “ที่นี้
ขัดข้องหนอ ที่นี้วุ่นวายหนอ” กำลังออกมาจากปราสาทนะ ยสะออกจากเรือนมา เห็นไหม ที่นี้
ขัดข้องหนอ พิสูจน์กันด้วยความขัดข้องหนอ ความวุ่นวายหนอ แต่พอเวลาเทศน์จบแล้ว ความ
ขัดข้องของใจไม่มี พิสูจน์กันสิ้นออกไป

ระยะทางพิสูจน์ม้า ม้าต้องวิ่งได้ขนาดไหนนั่นพิสูจน์กันไป แต่พิสูจน์ใจของเรา เราต้อง
พิสูจน์ของเราเอง ถ้าเราพิสูจน์ของเรานะ มันพิสูจน์กันเฉพาะชาตินี้เท่านั้น วัฏฏะนี้เป็นเรื่องลึกลับ
ซับซ้อน เราเชื่อหรือไม่เชื่อนี้เป็นเรื่องของความเชื่อของเรา แต่สัจจะความจริงต้องเป็นแบบนั้น

ดวงใจของคนไม่มีวันตาย เวลาตายขึ้นมา จิตใจออกไปจากร่างกาย ร่างกายนี้ก็เอาไปเผาเอา
ไปฝัง ทำลายสิ่งนั้นไป เรื่องของร่างกายก็กรรมใหม่ต้องไปผสมขึ้นมาเกิดขึ้นมาใหม่เป็นเทวดา
เป็นอินทร์ เป็นพรหม เป็นมนุษย์ขึ้นมาเกิดขึ้นมาใหม่ แล้วก็พิสูจน์กันตลอดไป

นี่ไปโดยมือเปล่าเปล่าโดยที่ไม่สามารถเอาผลประโยชน์จากศาสนาได้ กับมือเปล่าโดยการชำระกิเลสได้ เปล่าจากการไม่มีความเลอะเลือนของใจนะ ใจนี้ไม่มีความติดข้องของใจ สะอาดบริสุทธิ์ไป การพิสูจน์ใจต้องพิสูจน์อย่างนี้

ในพระพุทธศาสนาเราถึงว่ามีทาน มีศีล มีภาวนา เราทำทานเราก็ทานเพื่อเรา เห็นไหม เพื่อให้บุญกุศลให้เกิดดีขึ้นไปข้างหน้า ให้มีความสุขขึ้นมาพอสมควร เห็นไหม ทำศีลขึ้นมาให้บริสุทธิ์ของใจ จะไม่ตกไปในที่ต่ำ ปิดอบายภูมิทั้งหมด ถ้ามีศีลบริสุทธิ์ขึ้นมาปิดอบายภูมิ แต่กิเลสในหัวใจมันเลี่ยมสอน มันหาทางหลบเลี่ยงของใจขึ้นไป มันถึงปิดไม่ได้โดยความจริง

ถ้าจะปิดอบายภูมิได้ มันต้องเป็นโศคาบัน เห็นไหม โศคาบันนี้จะไม่ตกไปในอบายภูมิเด็ดขาด เพราะสติสัมปชัญญะพร้อม เวลาตายไปตายไปพร้อมสติสัมปชัญญะ จะไม่ตกต่ำเลย จะไปสูงตลอดไป แล้วถึงที่สุดหมดสิ้นไปนะ กระบวนการศีล สมาธิ ปัญญา

ทาน ศีล ภาวนาถึงเป็นสมบัติของเราที่เราจะก้าวเดินต่อไป เราจะได้มากได้น้อยอยู่ที่ความตั้งใจของเรา “ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน” แล้วพิสูจน์ในหัวใจเรา เราจะเอาสิ่งไหน เราต้องการตรงไหน เราพิสูจน์ใจเราเอง เป็นความเห็นของเรา เอวัง